

EL GAT SENSE CUA

Guia didàctica

Generalitat de Catalunya
Departament d'Ensenyament

FITXA TÈCNICA

Títol original: Pelle Svanslös
Nacionalitat: Sueca
Director: Stig Lassels i Jan Gissberg
Producció: Swedish Film Institute

Durada: 81 minuts
Dibuixos animats en color
Versió catalana: Albert Jané

A QUI ES POT ADREÇAR

Cicle mitjà de primària.

SINOPSI ARGUMENTAL

En Pere és un gat sense cua. Expulsat d'una casa de pagès, va a parar a la d'una família que viu a la ciutat. Quan surt a passejar fa bones amistats, però la seva gentilesa desvetlla l'enveja i la rancúnia del temible Paixà, un gatots gros i mala pinta que és el pinxo del barri. El Paixà, traïdor i sense escrúpols, se les pensa totes contra aquell gat sense cua, que li sembla un pobre infeliç. Però en Pere és més llest del que es pensa.

TEMA PRINCIPAL I POSSIBLES SUBTEMES QUE ES PLANTEJA LA PEL·LÍCULA

La pel·lícula planteja un tema principal que és el dret a la diferència, el dret a ser especial com a minoria i, per tant, el dret a no ser discriminat ni marginat per la senzilla raó de tenir unes condicions físiques diferents. Es tracta, doncs, d'un tema de gran actualitat que ens pot servir per a fer una reflexió amb els alumnes sobre aquelles persones que per raons de sexe, raça o per les seves condicions físiques o psíquiques acostumen a ser marginades.

Al voltant d'aquest gran tema hi trobem també plantejades altres qüestions com per exemple l'enveja i la rancúnia, representades en l'antagonista, el terrible Paixà, o la importància de tenir força de voluntat i instint de superació com demostra el protagonista, en Pere, la superioritat de les qualitats intel·lectuals i morals d'un ésser per sobre de les qualitats físiques.

OBJECTIUS FORMATIUS

El visionat d'aquesta pel·lícula ens pot ser útil per assolir alguns d'aquests objectius:

- Treballar alguns valors importants com són el dret a ser diferents sense ser discriminats per aquest motiu i el respecte pels altres encara que no siguin i no pensin com nosaltres. També ens permet reflexionar sobre determinades actituds humanes com són l'enveja, la necessitat de «jugar brut» o de fer trapes per guanyar els nostres rivals, l'actitud venjativa, etc.
- Aprendre a descobrir els diferents tipus de personatges que apareixen en una narració i la funció de cadascun d'ells (el protagonista, l'antagonista, els personatges secundaris).
- Aprendre a descobrir els diferents escenaris on succeeixen els fets de la pel·lícula.
- Aprendre a deslligar els fets principals dels secundaris.

CONTINGUTS QUE ES PODEN TREBALLAR I RELACIÓ AMB LES ÀREES

Aquesta pel·lícula és especialment indicada per introduir de manera molt entenedora conceptes com la convivència, la tolerància, l'abús de poder i la prevalença de la intel·ligència sobre la força.

Podem relacionar els continguts de la pel·lícula amb alguns dels continguts d'actituds, valors i normes que es destaquen en el currículum del cicle mitjà de primària de l'àrea de coneixement del medi social:

- El respecte i la defensa de les normes de convivència: a casa, al barri, al carrer.
- La valoració de l'amistat.
- La consciència de les diferències entre les persones i el seu respecte.
- La valoració del diàleg com a manera de resoldre els conflictes.

ACTIVITATS I METODOLOGIA

1. Motivació inicial

Partim del títol de la pel·lícula *El gat sense cua* i proposem que els alumnes pensin títols on s'eliminin elements imprescindibles o s'incorporin elements no habituals en animals.

SENSE

El gat sense cua

L'elefant sense trompa

La Girafa sense coll

AMB

El gos amb tres potes

El peix amb braços

Després podem jugar al joc «Què passaria si...?», de manera que algú planteja la pregunta «Què passaria si un gat no tingués cua?» i algú imagina la situació i l'explica.

2. Després de veure la pel·lícula

Abans de començar qualsevol altra activitat obrirem un debat lliure de manera que els alumnes puguin expressar les seves impressions i les seves opinions del que han vist a la pel·lícula.

També podem demanar que els alumnes elaborin una llista amb totes les paraules i les idees que els hagi suggerit la pel·lícula.

2.2 Fitxa d'anàlisi

Proposem que l'anàlisi de la pel·lícula es faci oralment i es comentin les qüestions següents:

Què passa?

Tractarem que els alumnes siguin capaços de resumir en poques paraules l'argument de la pel·lícula. Aquesta és una activitat difícil per als nois i noies, perquè encara no saben trobar els fets principals d'una narració i separar-los dels secundaris, per la qual cosa suggerim que l'enfocament d'aquesta activitat sigui precisament arribar a fer aquesta distinció.

- Quines coses de les que passen són molt importants i si no haguessin passat la història seria diferent:

Exemple: *Que el gat no tingui cua*

Que el granger deixi el gat dins el cotxe d'aquell senyor

- Quines coses de les que passen no són gaire importants i si no passessin la història no es modificaria:

Exemple: *Que organitzin una festa.*

Així, fent la llista de les coses molt importants podrem obtenir el resum de l'argument de la pel·lícula.

A qui passa?

El gat sense cua és precisament una pel·lícula de personatges molt marcats per una tipologia bastant plana. En principi, tenim dos personatges enfrontats: el protagonista que és un gat sense cua, en Pere, i l'antagonista, que és un gat agressiu, en Paixà. Aquests dos personatges que protagonitzen la pel·lícula representen els rols tradicionals del bo i el dolent, tan freqüent en els contes tradicionals. A partir d'aquí podem proposar un seguit d'activitats com per exemple:

- Definir les característiques físiques d'en Pere, de manera que busquem les paraules adequades que ens ajudin fer el seu retrat.
- Definir les característiques psíquiques d'en Pere, de manera que busquem les paraules adequades que ens ajudin a determinar el seu comportament: és bo, és generós, és simpàtic, és intel·ligent.
- Definir les característiques físiques d'en Paixà, per tal de descobrir com la seva imatge contribueix a determinar-lo com un personatge desagradable: és gros, té mala pinta, etc.
- Definir les característiques psíquiques d'en Paixà: és envejós, rancuniós, traïdor i sense escrúpols.

Igualment podem parlar dels valors que cadascun dels personatges defensa.

A continuació també podem fer una llista de personatges secundaris significatius i definir què fan:

- El granger
- El propietari de la granja
- La família que es queda amb en Pere
- La gata que s'enamora d'en Pere
- Els amics d'en Paixà, etc.

A partir d'aquí podem proposar dibuixar els personatges utilitzant diferents recursos: fer cartells i murals, fer dibuixos sobre acetats i després projectar-los amb el retroprojector, etc.

On passa?

Caldrà que els alumnes descobreixin els diferents espais escènics on se situen els moments clau de l'acció i intentin definir les característiques d'aquests espais oralment o mitjançant dibuixos:

- La granja on va néixer en Pere
- La casa de la família on va viure en Pere
- El carrer: el domini d'en Paixà.

Podem reconstruir aquests espais mitjançant la creació de tres grans murals on hi col·locarem els personatges que hem dibuixat.

2.3. Relacions que es poden establir

Podem establir moltes relacions entre els temes que es plantegen a la pel·lícula i:

- Circumstàncies que es donen a la vida real molt semblants. Ens podem plantejar situacions en les quals acostumen a marginalitzar persones: perquè porta ulleres, perquè és gras o grassa, perquè és d'un altre país i parla una llengua diferent o té costums diferents, perquè pensa diferent a nosaltres, etc. Cal donar una ullada a les situacions que es viuen a classe, a l'escola o a la ciutat on vivim. Això ens permetrà obrir un debat a classe sobre el tema i reflexionar-hi.
- Pel·lícules i lectures que haguem vist que plantegin aquests temes. Aquí tenim un gran ventall per escollir: des de contes tradicionals com *L'aneguet lleig* fins a pel·lícules com *El geperut de Nôtre Dame*.

2.4. Activitats de creació i recreació a partir de la pel·lícula

La visualització d'aquesta pel·lícula és una bona motivació per a organitzar un seguit d'activitats que es poden relacionar amb el tema «El dret a la diferència». Així podem proposar diverses lectures sobre el tema, com també escriure textos d'opinió, buscar notícies als diaris que tinguin relació amb el tema, o fer enquestes a l'escola i al barri per veure quina és l'opinió de la gent. Amb tot aquest material organitzarem una exposició a nivell del cicle o en un racó de la classe. Aquest tema pot ser també objecte de treball d'un projecte més ampli.

Aurora Maquinay i Pomés